

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 22734
Tarih: 12/12/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 01/12/2022 10:44
Sayı: E-120.08-1124514

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ekonömik kriz ve hayat pahalılığı, 13 milyonun üzerinde asgari ücret ile geçinen yurttaşımızın çok büyük sıkıntılar yaşamasına neden olmaktadır. Asgari ücret alan emekçilerin yaşadıkları sorunların araştırılması ve çözüm geliştirmek amacıyla Genel Görüşme açılmasını arz ederiz.

Meral Daniş BEŞTAŞ

HDP Grup Başkanvekili

Siirt Milletvekili

Hakkı Saruhan OLUÇ

HDP Grup Başkanvekili

İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de Anayasa’nın 55’inci maddesine göre, asgari ücretin tespitinde, çalışanların geçim şartları ve ülkenin ekonomik durumu göz önünde bulundurulur. Yine Türkiye’nin de kabul ettiği İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nin asgari ücretle ilgili 23. maddesi “Çalışan herkesin, kendisine ve ailesine insanlık onuruna yaraşır bir yaşam sağlayan ve gerektiğinde her türlü sosyal koruma yolları ile de desteklenen adil ve elverişli bir ücrete hakkı vardır” ilkesine yer vermektedir. İktidar yıllardır hem uluslararası sözleşmeler hem de Anayasa ve Asgari Ücret Yönetmeliği tarafından belirlenen kriterleri gözetmeyererek, işçilerin geçim koşulları ve ülkenin gerçek ekonomik durumunu göz önüne almadan asgari ücreti belirlemektedir. Bununla birlikte Asgari Ücret Tespit Komisyonu’nun antidemokratik yapısı da işçilerin aleyhinedir. Türkiye’de asgari ücret üçlü bir mekanizma olan Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından belirleniyor. Komisyonunda beş hükümet, beş işveren ve beş işçi temsilcisi yer alıyor. İşçi ve işveren temsilcileri en çok üyeye sahip üst sendikal kuruluşlar tarafından saptanıyor. Komisyonunda diğer işçi konfederasyonları ve doğrudan işçilerin kendisi yer alamıyor. Böylece işçilerin önemli bir bölümü komisyonunda temsil edilmiyor. Komisyon kararları kesin nitelikli olup itiraz edilemiyor. Toplu pazarlık sürecinde olduğu gibi uyuşmazlık prosedürü işlemiyor. Asgari Ücret Tespit Komisyonu işçi, işveren ve hükümetten oluşan üçlü bir yapı olmasına rağmen, kararlar ikili olarak alınmaktadır. Asgari Ücret Tespit Komisyonu kararları oy çokluğu ile alınmakta ve kesin nitelik taşımaktadır. Komisyon kararlarına itiraz mümkün değildir. Dolayısıyla hükümet ve işveren tarafı aynı doğrultuda oy kullandığında işçi tarafı azınlıkta kalmaktadır.

Yaşanan ekonomik kriz ile Türkiye tarihinde açlık ve yoksulluk sayısı ne yazık ki rekorlar kırmaktadır. Bunun en önemli göstergelerinden bir tanesi de Birleşik Metal-İş Sınıf Araştırmaları tarafından açıklanan Ekim ayı açlık ve yoksulluk sınırı raporuna göre açlık sınırı 7.552 TL’ye ulaşarak 5.500 TL olan asgari ücreti geçmiş olması olarak gösterilebilir. Ekonomik krizin derinleşmesi ile artan enflasyon, işsizlik, açlık ve yoksulluğa karşı asgari ücretli çalışmayı istisna hale getirmek gerekmektedir. Gerek asgari ücretin genel gelir düzeyi olması gerekse de asgari ücretteki alım zayıflığı Türkiye’de gittikçe derinleşen ekonomik kriz ile birleşince büyük bir yoksulluk ve açlık girdabı yaratmaktadır. Türkiye tarihinde yaşanan açlık, yoksulluk, gelir adaletsizliği hiçbir dönem bu kadar yüksek olmamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda, Türkiye’de 25 milyonun üzerinde yurttaşın açlık sınırı, 50 milyonun üzerinde yurttaşın da yoksulluk sınırının altında yaşadığı iddia edilmektedir. Yine bir takım araştırma sonuçlarına göre, ülke nüfusunun yüzde 90’ına karşılık gelen 76,5 milyondan fazla kişi aç ve yoksul olarak yaşadığı iddia edilmektedir.

Asgari ücret ülkede neredeyse çalışanların tamamını ilgilendiren bir konudur. Yapılan araştırmalara göre, 13 milyonun üzerinde emekçi ya asgari ücretin altında ya da asgari ücrete yakın bir ücrete çalışmaktadır, tüm ücretli çalışanların yüzde 60’ından fazlası, asgari ücretin altı ile asgari ücretin bir buçuk katı arasında bir ücret elde etmektedir. Evrensel normlara göre asgari ücret işgücü piyasası açısından istisna bir gelir düzeyine işaret etmektedir. Tüm dünyada asgari ücretli çalışan sayısı genel çalışan sayısı içerisinde cüzi bir oranda kalırken Türkiye’de asgari ücretli çalışma genel gelir düzeyi olarak çalışanlara dayatılmaktadır.

Gerçek enflasyon oranı ile açlık ve yoksulluk sınırı gerçeklikleri kapsamında asgari ücretin, insani geçim seviyesinde olması gerekmektedir. Halkların Demokratik Partisi olarak emekçilerle ve birçok emek kurumları ile gerçekleştirdiğimiz görüşmeler ve hesaplamalar sonucunda asgari ücretin en az 12.500 TL olması gerektiğini savunmaktayız. Bu miktarın altındaki her rakam, yoksulluğu ve açlığı daha fazla derinleştirecektir.

Bu bağlamda, asgari ücret ile çalışanların yaşadıkları temel sorunların araştırılması ve asgari ücretin temel ihtiyaçlara dönük yapılan zamlar karşısında ezilmesinin önlenmesi amacıyla Genel Görüşme talep ediyoruz.